

О'РМОН YONG'INLARINI O'CHIRISHNI TASHKIL ETISH XUSUSIYATLARI

O'zbekiston Respublikasi Favqulodda Vaziyatlar Vazirligi Akademiyasi

5-bosqich kursanti Xurramov Shoxjaxon Zokirovich

5-bosqich kursanti Sadikov Qurmang'azi Abatbay o'g'li

5-bosqich kursanti Panjiyev Oybek Qobil o'g'li

5-bosqich kursanti Mirzahamdami Alimardon Azizbek o'g'li

Annotatsiya: Ushbu maqolada sayyoramizda sodir bo'layotgan o'rmon yong'inlarining tahlili, va ular natijasida yuzaga keladigan muammolar, kamchiliklar va ularning yechimlari to'g'risida so'z boradi. Tadqiqot maqsadi yong'inlarning statistikasini yuritish faoliyatida yuzaga keladigan qiyinchilik va muammolarni bartaraf etishda olib borilayotgan yangiliklardan iborat.

Kalit so'zlar: o'rmon yong'inlari, yong'inlar natijasida yo'qolib borayotgan o'simliklar, o'rmon yong'inlari turlari, suv eroziyasi, yonish intensivligi, o'rmon yong'inlarining asosiy sabablari, minerallashgan chiziqlar, asosiy pozitsiyalar, zaif yong'inlar, o'rta yong'inlar, kuchli yong'inlar.

Sayyoramizning yuzasi 51 milliard gektarni tashkil etadi. Shundan 36,1 milliard gektarni okeanlar va dengizlar egallaydi va o'rmonlarning ulushi 4,1 milliard gektarni tashkil etadi. Har yili dunyoda 400 mingdan ortiq o'rmon yong'inlari ro'y beradi, ular millionlab tonna organik moddalarni yo'q qiladi, zararli hasharotlar va yog'ochni yo'q qiladigan qo'ziqorinlarning tarqalishiga yordam beradi. Natijada qo'ziqorinlar va rezavorlar yo'qoladi, botqoqlanish jarayonlari kuchayadi, tuproqning suv eroziyasi paydo bo'ladi. So'nggi o'n yil ichida dunyoning ba'zi mintaqalarida o'rmon va torf yong'inlari halokatli bo'ldi. Yong'in atom elektr stansiyalari, korxonalar, aholi punktlari, o'rmon massivlarini yo'q qilish bilan tahdid qildi. Minglab odamlar va hayvonlar nobud bo'ldi, kuydi va tutundan zaharlandi.

Turli omillarga qarab quyidagi o'rmon yong'inlari turlari ajratiladi.

- 1) yong'in xususiyatiga qarab, o'rmon yong'inlari pastki, yuqori va tuproqqa bo'linadi.
- 2) yonish intensivligiga ko'ra, o'rmon yong'inlari zaif, o'rta va kuchli bo'linadi.
- 3) yong'in tarqalish tezligiga ko'ra, pastki va yuqori yong'inlar barqaror va qochqinlarga bo'linadi.

Yong'inlarning asosiy sabablari:

- olovga beparvolik bilan munosabatda bo'lish;
- yong'in xavfsizligi qoidalarini buzish;
- chaqmoq;
- quruq o'simliklar va hijobning o'z-o'zidan yonishi.

O`rmon yong`inlari daraxtlar va butalarni, o`rmonda yig`ilgan yog`ochni yo`q qiladi. Yong`inlar natijasida o`rmonning himoya, suvni muhofaza qilish va boshqa foydali xususiyatlari pasayadi, hayvonot dunyosi, inshootlar va ba`zi hollarda aholi punktlari yo`q qilinadi. Bundan tashqari, yong`in odamlar va qishloq xo`jaligi hayvonlari uchun jiddiy xavf tug`diradi.

O`rmon yong`inlari bilan kurashishning asosiy usullari:

- olov chekkasini bosib olish;
- uni tuproq bilan to`ldirish;
- suv bilan to`ldirish (kimyoviy moddalar);
- to`siq va minerallashgan chiziqlar yaratish;
- yaqinlashib kelayotgan olovni boshlash (tavlanish).

Tajriba shuni ko`rsatadiki, o`rmon yong`inlariga qarshi kurashda vaqt omili katta ahamiyatga ega. O`rmon yong`inini aniqlashdan uni yo`q qilish to`g`risida qaror qabul qilishgacha bo`lgan vaqt minimal bo`lishi kerak. Shu bilan birga, eng muhim vazifa yong`inga qarshi kuchlar va vositalarni tashkil etish va tayyorlashdir.

Yong`inlarni o`chirish uchun zarur kuch va vositalarni yo`naltirishda yong`in tarqalishining mumkin bo`lgan kuchi va tezligini va ayniqsa yong`in xavfi darajasini hisobga olish kerak.

Katta yong`inlarni o`chirishda o`rmonda mavjud bo`lgan chegaralar va to`siqlardan maksimal darajada foydalanish, shuningdek, yong`in atrofidagi joylarning turli xil yonishini hisobga olish, kuchlar va vositalarni tezkor ravishda boshqarish, ularni birinchi navbatda mohirona tanlangan “asosiy pozitsiyalarga” qaratish, yong`in yo`lini kesish kerak. yong`in bilan bog`liq eng xavfli va qimmatbaho ko`chatlar.

Amalga oshirilishini ta`minlaydigan Rossiyaning mavjud o`rmonlarni muhofaza qilish tizimining asosiy tarkibiy qismlari

Foydalanilgan adabiyotlar ro`yxati:

1. Ovchinnikova T. V., Smolyaninov V. M., Fedyanin V. I., Frolova N. N. Markaziy chernozem mintaqasida favqulodda vaziyatlarning paydo bo`lishi shartlari va xususiyatlari: monografiya. Voronej: Istoki nashriyoti, 2007. 230 s.
2. O`rmon yong`inlarini aniqlash va o`chirish bo`yicha ko`rsatmalar. M.: Vniitslesresurs, 1995 Yil.
3. Chervonniy M. G. o`rmonlarni yong`inlardan himoya qilish / M. G. Chervonniy. M., 1973 yil.